

4. OBL 257, 27.10.1995, С. 1. Регламент зі змінами, внесеними Регламентом (ЄС) Європейського Парламенту та Ради № 1882/2003 (ОВ L 284, 31.10.2003, С. 1).
5. Стремление к нулю: высокие задачи и системный подход в безопасности дорожного движения // OECD. — М., 2009. — 295 с.
6. Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2015 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.05.2011 № 480-р від 06.07.2011 // Урядовий кур'єр від 06.07.2011 № 120.
7. Новатії в фінансуванні дорожнього господарства України. - [Електроний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ukravtodor.gov.ua/novini/%D1%81_novatsii-v-finansuvanni-dorozhnogo-go-spodarstva-ukraini.html

Федченко М.С., студентка 3 курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ України *Науковий керівник:* викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін ННТІІІ НАВС Чугай О.М.

БЕНЧМАРКІНГ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Сьогоднішнє зростання цін на енергоносії та лібералізація зовнішньої торгівлі України змушує вітчизняні підприємства шукати нові засоби та методи підвищення конкурентоспроможності, продуктивності та ефективності виробництва. Власне, існуючі розробки вітчизняних науковців з цього питання здебільшого орієнтовані на умови перехідної економіки та не зовсім відповідають сучасним вимогам господарювання. Натомість, самі підприємці ще не мають достатнього практичного досвіду, який дозволив би їм виробляти власні механізми підвищення ефективності діяльності в умовах конкурентної економіки.

Між тим, вирішення проблеми низької ефективності вітчизняного виробництва, що є найнижчою серед країн Європи, є одним з найважливіших науково-практичних завдань, які стоять перед українською економікою. Тому виникає необхідність у вивченні зарубіжного досвіду та сучасної методології управління ефективністю діяльності підприємств, сучасного інструментарію підвищення конкурентоспроможності підприємства в ринкових умовах та можливості його застосування як методичного забезпечення.

Так, західний досвід свідчить, що ефективним інструментом забезпечення фінансової безпеки підприємства є бенчмаркінг. Його поява пов'язана зі змінами у філософії менеджменту і, насамперед, з підвищенням уваги до конкурентного середовища. У 50-х роках ХХ століття попит був більший за пропозицію, тому завданням менеджменту тоді було лише встановлення

кінцевих критеріїв та відстеження процесу їхнього досягнення. Однак, уже на початку 1990-х років пропозиція значно перевищувала попит, тому менеджмент почав шукати шляхи випередження показників конкурентів у виробничих і маркетингових процесах. Наразі, в розвинених економіках та економіках, що стрімко розвиваються, методологія бенчмаркінга стрімко зростає.

А взагалі, термін «бенчмаркінг» англійського походження і не має однозначного перекладу (benchmark — вихідний пункт, початок відліку, еталон, база). Словник Вебстера визначає поняття «benchmark» як «стандарт, за допомогою якого що-небудь може бути обміряне або оцінене» [1].

У науковій літературі існують різні визначення даного терміну. З одного боку, бенчмаркінг являє собою процес поліпшення, що використовується для пошуку й впровадження кращих практик у своїй діяльності [2]. З іншого боку, бенчмаркінг — це метод установавання завдань і планів щодо продуктивності, заснований на кращих прикладах по галузі та спрямований на підвищення ефективності [3]. Крім того, він може розглядатися як корисний і якісний засіб, що допомагає компанії постійно вдосконалювати свій процес шляхом вивчення того, як його здійснюють інші компанії, який включає оцінку власного операційного процесу та ідентифікацію, вивчення й адаптацію до себе того кращого, що є у інших компаній [4]. Існує й більш філософське визначення бенчмаркінгу як зовнішнього погляду на внутрішню діяльність, функції та операції з метою досягнення постійного вдосконалювання [5].

В останні роки бенчмаркінг входить у трійку найпоширеніших методів управління бізнесом у великих міжнародних корпораціях. Це пов'язано з тим, що він допомагає відносно швидко і з меншими витратами вдосконалювати бізнес-процеси і фінансову діяльність. Він дозволяє зрозуміти, як працюють передові компанії, і домогтися таких же, а можливо, навіть більш високих результатів. Тож, на практиці бенчмаркінг - це альтернативний метод стратегічного планування, в якому завдання визначаються не від досягнутого, а на основі аналізу показників конкурентів та кращих компаній інших галузей. По суті, технологія бенчмаркінгу збирає в єдину систему розробку стратегії, галузевий аналіз і аналіз конкурентів.

Виходячи із сутності бенчмаркінгу, його застосування полягає в алгоритмі: 1) розуміння особливостей власних бізнес-процесів; 2) аналіз бізнес-процесів інших компаній; 3) порівняння результатів своїх процесів з результатами аналізованих компаній; 4) упровадження необхідних змін для скорочення відриву від інших компаній.

Важливо виділити переваги бенчмаркінгу: 1) допомагає підприємству визначити, у чому його сильні та слабкі сторони в залежності від зміни пропозиції, попиту та ринкових умов; 2) допомагає краще задовольнити споживчий попит за якістю, ціною, товарами та послугами шляхом встановлення нових стандартів та цілей; 3) покращує мотивацію персоналу; 4) дозволяє керівництву підприємства усвідомити, який рівень ефективності можна реально

досягнути; 5) сприяє змінам та забезпечує покращення якості, продуктивності та ефективності, які пов'язані з інноваціями та конкурентоспроможністю; 6) є швидким та недорогим способом створення інноваційних ідей, що можуть бути використані при вирішенні більшості практичних завдань.

Разом з тим, виділяють ряд проблем, що спроможні перешкоджати успішному проведенню бенчмаркінгу, а саме: 1) часові обмеження і нестача ресурсів; 2) конкурентні бар'єри, недоступність чи важкодоступність необхідної інформації про конкурентів; 3) нестача управлінських та професійних кадрів; 4) недосконалість планування.

Цікавою є думка про те, що супротивниками захоплення бенчмаркінгом висловлюються заперечення стратегічного характеру, адже у своєму початковому вигляді бенчмаркінг закликає до рівняння на успішного конкурента. В такому випадку, якщо усі учасники ринку так будуть діяти, це може призвести до створення фірм-клонів, які будуть застосовувати одні й ті ж технології у боротьбі за одних і тих самих споживачів [6]. Таке становище, на їхню думку, може призвести безпосередньо до кризи ринку.

Однак, тут варто зазначити, що місткість будь-якого ринку є обмеженою та насичення його продукцією фірм-клонів рано чи пізно примусить їх шукати нові способи для завоювання споживачів, пошук яких зверне їхній погляд на інші ринки, галузі, виникне потреба у вивченні досвіду фірм, що працюють в інших країнах, інших сферах діяльності.

Таким чином, на зміну процесному й конкурентному бенчмаркінгу прийде міжнародний і функціональний бенчмаркінг, що забезпечить приплив нових ідей, методів, технологій, інновацій, здатних дати новий поштовх у розвитку фірм і ринку.

Відтак, можна стверджувати, що бенчмаркінг є універсальним засобом, різні його види взаємно доповнюють один одного, не допускаючи кризових ситуацій, що робить його одним з найбільш дієвих методів управління ефективністю й розвитком підприємства. Впровадження бенчмаркінгу як методу управління ефективністю в діяльність вітчизняних підприємств здатне істотно підвищити їх конкурентоспроможність та сприяти загальному поліпшенню рівня ефективності та продуктивності української економіки.

В свою чергу, майбутня практика застосування бенчмаркінгу на вітчизняних підприємствах має сприяти вдосконаленню його інструментарію, підвищенню дієвості цього методу управління і стати предметом подальших наукових пошуків та розробок в цій сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Webster's Third new international dictionary, Unabridged / ed. P. B. Gove. — Springfield: Merriam- Webster, 2002. — 2816 p.
2. Damelio R. The basics of benchmarking. — New York: Quality resources, 1995. — 74 p.
3. Camp R. C. Benchmarking: the search for industry best practices that lead to superior performance. —

- New York: Productivity press, 2006. — 299 p.
4. Patterson J. G. Benchmarking basics: looking for a better way. — Menlo Park: Crisp publications, 1996. — 79 p.
 5. McNair C. J. Benchmarking: a tool for continuous improvement / McNair C. J., Leibfried K. H. J. — New York: Wiley, 1995. — 368 p
 6. Ефимов В. В. Улучшение качества проектов и процессов. — Ульяновск: УлГТУ, 2004. — 185 с.
 7. Фінансова безпека підприємства: навчальний посібник / Т. Б. Кузенко, Л. С. Мартюшева, О. В. Грачов, О. Ю. Литовченко. - Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. - 304 с.

Мадяр Анастасія, студентка 3 курсу навчально- наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ України *Науковий керівник:*
викладач кафедри гуманітарних та соціально- економічних дисциплін ННТІІІ НАВС Чугай О.М.

БЕЗПЕКА ФОНДОВОГО РИНКУ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

В умовах прискореної глобалізації світового господарства однією з найважливіших проблем для України, починаючи з 90-х років ХХ ст., стало зростання рівня загроз економічній і, особливо, фінансовій безпеці України. Зокрема, фондові ринки, за умов неефективного виконання своїх функцій, перетворюються та потужне джерело дестабілізації фінансової системи та економіки в цілому, яскравим прикладом чого є фондова криза у США кінця 1920-х рр. та сучасна світова фінансова криза. Фондові ринки, протягом останніх десятиліть, стали ваговою складовою фінансової системи країн та світу в цілому. Тому забезпечення належного рівня фінансової безпеки країн та світу в цілому залишається одним із пріоритетних напрямків наукової та практичної діяльності, а процеси глобалізації та інтеграції обумовлюють доцільність комплексного підходу до дослідження та розробки відповідних науково-практичних рекомендацій, зокрема щодо забезпечення належного рівня фінансової безпеки фондового ринку.

Значна кількість досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених спрямована та дослідження проблем забезпечення фінансової безпеки країни та аналізу її окремих аспектів. Даному питанню значна увага приділяється в наукових працях вітчизняних та зарубіжних науковців , зокрема: О. Барановського, В. Будкіта, Б. Губсього, О. Василика, О. Власюка, С. Гуткевич, А. Гальчинського, В. Гейця, М. Єрмошенка, Л. Кістерського, З. Луцишин, Д. Лук'ятанка, В. Мунтіян, О. Мозгового, О. Махмурова, А. Мазаракі, В. Швицького, Ю. Пахвова, О. Плотнікова, Г. Пастернак- Таранушенка, М. Савлута, А. Сухорубова, О. Сохацької, О. Сніжш, В. Шлем^ та інших.